

מכון חליבה חדש בתל-יוסף

בלולים והותאמה בזמן האחרון למכונת חליבה. המכון שלנו היה הראשון שסידר מיתקן כזה ל-18 עמדות, בהן עובדות ונחלבות כ-300 פרות. היו לנו בעיות „הרצה” רבות, אבל לאחר שהחברה המשווקת מצאה תיקון המכפיל כמעט את מהירות ההגשה של המ”מ, הרי מספק המיתקן החדש את דרישותינו. אופן הורדת המנות שונה אצלנו מזה שברוב המכונים ויש לבדוק איזו היא השיטה הטובה יותר.

במכונת החליבה נתגלו לצערנו שני פגמים שיש להם כבר כיום פתרונות, וחבל שהמכונה לא סופקה לנו עם האביזרים והשיכלולים החדשים.

הידיות לשיתרור ההלב מן הצנצנות והזרמתן למשחרר, נשברות לעיתים תכופות ואינן מוציאות כלל וכלל. יש כיום אבזר יותר טוב, עשוי חומר פלאסטי, ויהיה הכרח להחליף בהקדם את המקורי בחדש.

צינורות החלב השקופים מאקריליק ניסדקים ונשברים. לפי המלצת המדריכים יש להחליפם בצינורות פייראקס.

הפגמים הנ”ל מחייבים אותנו בהשקעה נוספת כדי 2000 ל”י, וזה אינו מוצדק כלל לאחר תקופה כה קצרה של הפעלת המכונה החדשה אשר עלתה בממון רב.

דלקות עטין מיד עם הפעלת המכון החדש הוקלה בהרבה צרת הדלקות. היינו רגילים בדל”קות „מתמשכות” שנסתיימו לרוב עם ייבוש ואובדן הרבע הנגוע. גם היום מופיעה אמנם לפעמים דלקת קלה וברוב המקרים אנו מצליחים

כשאנו באים לטכם את ההתקדמות בהפעלת מכון חליבה חדש במשקנו יש לחלק את הנושא לשני חלקים:

א. הסידורים הטכניים;

ב. מכונת החליבה החדשה מטיפוס היידור-פאלס-אלפאמאטיק.

בתיכון המיבנה והסידורים היינו מושפעים מהסבל הרב שנגרם במכון הישן (טאנדס ל-6 פרות שנבנה בשנת 1952) לעובדים ולפרות גם יחד. לכן בנינו מכון מטיפוס „אידרא” ל-9 יחידות. הוספנו למכון חצר המתנה על גבי מפרצמות (חסל סדר רחיצת החצר) והתקנו גם „כלב חשמלי”, כי עייפנו מהציאה כל פעם לחצר ולדחוק קבוצות של פרות פנימה.

בחור המכון הותקנה, לפי תכנית המהנדס, תעלת זבל מכוסה סבכות ברזל בחלק האחורי של עמדות הפרות. סידור זה הינו חדש בארץ ולדעתנו הוא מוצלח. אולם יש לדאוג לכך שסבכות אלה תהיינה יציבות למדי, כי אחרת — הפרות מסרבות לעמוד עליהן (ראה התמונה בחוברת 102 של „משק הבקר והחלב”, עמוד 16).

את המעקה בין הפרות והחולבים ציפינו בגומי, אולם טרם מצאנו את הסידור הסופי לחיזוקו. באמצעות ציפוי הגומי אנו מקווים למנוע שחיקה והתפוררות בבטון המעקה וגם למנוע ככל האפשר את פגיעות המעקה הקשה בגביעים.

להגשת התערובת בחרנו בשיטת „פונקי”. שיטה זו במקורה משמשת להאבסה אוטומאטית

- להתגבר עליה ע"י טיפול חיצוני בלבד והקפדה על גמירה טובה.
- אנו משוכנעים שהודות למכון החדש יש לנו סיכויים להבריא את העטינים ולהעלות את התנובה, בתנאי שנקפיד על:
1. שמירה על תקינות כל החלקים במכונה;
 2. ביצוע החליבה לפי כללי "החליבה המיידית";
 3. עירנות ואחריות של כל החולבים במילוי תפקידם.
- מאיר רוטשילד תל-יוסף, אוקטובר 1969

ביתן החליבה ברפת המושבית

והפעלה לא נכונה, ומטרת רשימה זו היא — למנוע או לצמצם טעויות אלו.

הפרטים הטכניים של המיבנה

עם התחלת חדירת ביתני החליבה למושבים הוקם מעין "טראסט-מוחות" אשר עיבד הצעה מפורטת לצורת המיבנה. הצעה זו סוכמה בחו" ברית "ביתן חליבה לרפת המושבית", אשר הוצאה בשנת 1965 ע"י "המרכז לחקר בנייה כפרית". חוברת זו, אשר ביתן להשיגה במרכז לחקר בניה כפרית, כוללת את כל פרטי המיבנה, וחשוב עד מאוד להיזקק לה ולדייק בכל הפרטים, וזאת — על מנת למנוע תקלות, הפרעות בעבודה וסבל לעובד ולפרות.

ברצוני לנגוע ברשימה זו במספר פרטים אשר אינם זוכים בתשומת-לב מספקת בעת הבנייה ובמידה מסוימת להמליץ על שינויים קלים שהינם מוצדקים לאחר ניסיון עבודה של שנים אחדות.

ניצול מכנה קיים

בשעתו הוכנה הצעה מיוחדת לנצל את הרפת הסוכנותית כבסיס לביתן החליבה, ואמנם הוקמו מספר ביתנים בתוך הרפת הסוכנותית. ביתן זה הוא קטן וצר והעבודה בו בלתי נוחה וקשה. נראה לי שיש לבצע צעד זה רק בתנאים של חוסר ברירה, כלומר — כאשר מערך המיבנים אינו מאפשר סידור אחר או כשאין כל אלטרנטיבה למיבנה הסוכנות. החיסכון הכספי במקרה זה הוא קטן ואינו עומד ביחס לקשיים הנגרמים בעבודה במיבנה הקטן.

ביתן החליבה הולך ותופש מקום נכבד במערך הרפת המושבית. לאחרונה מתווספים מדי שנה עשרות ביתני חליבה ואני מניח שמגמה זו תימשך גם בעתיד.

אנו רואים בבניית ביתן חליבה צעד חשוב בהתפתחות הענף וממליצים על בנייתו בכל רפת גדולה, ואפילו בבינונית.

לא בכל המקרים אפשר להוכיח את יתרונו הכלכלי של הביתן, אולם בכל מקרה, הקמתו מביאה להקלת העבודה במידה ניכרת. המאמץ ובריאות העובד אינם ניתנים להערכה כספית, אולם יש לייחס להם חשיבות רבה ביר במקומות רבים, בהם גיל העובד, או מצב בריאותו אינם מאפשרים חליבה ברפת עמ"ד, פותר ביתן החליבה את הבעיה ולעתים קרובות, בזכותו, בוטלו תכניות לחיסול הענף.

ברצוני לציין בפעם נוספת את תרומתו של ביתן החליבה לשמירת ניקיונו של החלב. דבר זה מקבל יתר-תוקף עם הוספת המיכל להובלת חלב.

בהזדמנות זאת ברצוני להזכיר כי במשקים מעטים נעשו ניסיונות חליבה לצינצנות או להור בלת חלב במיכל, ללא הקמת במת-החליבה. נראה לי כי פתרונות חלקיים אלו גורמים לשלל בעיות אחרות ואינם מביאים לפתרון הבעיה העיקרית. אין ספק כי בניית ביתן מטילה על המשק הוצאה כספית ניכרת, אולם אני משוכנע שהשקעה זו כדאית לטווח ארוך ואני מעיד על עצמי שעדיין לא פגשתי מתיישב אשר הצטער על כך שהקים ביתן חליבה. תופעות לוואי שלירות אשר התעוררו בביתני חליבה, מקורן בטעור יות או חישובים מוטעים בעת הקמת הביתנים